

'Private Military and Security Companies' og Retfærdig Krig

En komparativ analyse af militære aktørers adfærd i Irak og
Afghanistan

Selina Krogh Hemme

Ulrikke Dyrholm

Abstract

The use of private military and security companies (PMSC) is a growing part of the new wars. They lack accountability compared to state military. The aim of the paper is to examine how accountability affects the degree of which the behaviour of the military actors is aligned with just war theory in Iraq and Afghanistan. Our object of the study is state military and PMSCs whose behaviour we compare to illustrate differences and resemblances. The International Humanitarian Law (IHL) is used, to indicate if their acts are in accordance with the just war theory. The comparative analysis first appraises the military actors' methods and means and second their civilian casualties. We find that poorer accountability of the military actors results in a lesser degree of just war. Therefore, to ensure just war, it is important that the military actors can be held accountable for their acts.

Key words: Just war, PMSCs, accountability, IHL, Iraq, Afghanistan

Word count: 8132

Indholdsfortegnelse

1	Introduktion	1
2	Teoretisk baggrund	2
2.1	PMSCs' 'accountability'	2
2.1.1	Hypotese	3
2.2	Retfærdig krig	3
3	Metode og forskningsdesign	5
3.1	Metode	5
3.2	Data	6
3.3	Cases	7
3.4	Operationalisering af variabler	7
3.4.1	Uafhængig variabel	7
3.4.2	Afhængig variabel	8
4	Analyse	10
4.1	Krigens midler og metoder	10
4.1.1	Statsligt militær	10
4.1.2	PMSCs	13
4.1.3	Retfærdig krig?	15
4.2	Krigens civile ofre	16
4.2.1	Statsligt militær	17
4.2.2	PMSCs	22
4.2.3	Retfærdig krig?	23
5	Konklusion	25
6	Litteraturliste	26

1 Introduktion

De krige, der bliver ført i dag, har forandret sig meget siden den kolde krig. Der er ifølge Mary Kaldor sket en udvikling i krigens formål, metoder og finansiering, der er så markant, at man kan tale om ny krig som begreb. Dette forbindes til globalisering gennem identitetspolitik, ny teknologi og global økonomi, hvilket gør op med de tidligere kulturelle og socioøkonomiske inddelinger. Regeringsaktiviteter i ny krig bliver også i højere grad privatiseret, derfor kendetegnes de af mangfoldige aktører, der både er private og statslige (Kaldor 2012: 7-8, 10, 72, 76, 96). Krigene i Irak og Afghanistan, der spillede hovedrollen i krigen mod terrorisme, kan især kendetegnes som ny krig (Ibid.: 151-152). En privatisering og decentralisering af volden kendetegner i høj grad de nye krige også i Irak og Afghanistan (Ibid.: 36, 96). Markedet for PMSCs har været voksende siden 1990'erne, og krigen mod terrorisme har fungeret som en signifikant begivenhed for det øgede brug, da de udgør en stor del af koalitionsstyrkerne (Seiberth 2014 s. 40-41; Kaldor 2012: 161; Linti 2016: 141).

Mange forskere har været optaget af denne nye militære aktørs mulighed for, at blive holdt til ansvar for deres handlinger i krig, og konkluderer, at disse er færre end for statsligt militær (Cameron 2006; Crowe – John 2017; Linti 2016; Meegdenburg 2015; Seiberth 2014; Singer 2003). Moralske aspekter af brugen af PMSCs har fyldt mindre i forskningen, men Pattison (2014) konkluderer i sin bog, at PMSCs udgør en moralsk udfordring, og at statsligt militær bør vælges fremfor privat. Vores interesseområde udspringer fra dette, hvorfor vi gerne vil undersøge: *Hvordan påvirker de militære aktørers grad af 'accountability' udøvelsen af retfærdig krig?* Ud fra den tidligere forskning har vi opstillet hypotesen: jo mindre 'accountability' hos de militære aktører desto lavere grad af retfærdig krig. Formålet med vores opgave er, at teste denne hypotese på Irak og Afghanistan, for at finde ud af hvordan 'accountability' påvirker udøvelsen af retfærdig krig.

2 Teoretisk baggrund

2.1 PMSCs' 'accountability'

Den private militære aktør defineres i vores opgave som PMSCs, hvilket er en bred definition af de private aktører. PMSCs er meget forskellige i deres struktur og aktiviteter. Fælles for dem alle er, at de leverer militære og sikkerhedsrelaterede tjenester (Seiberth 2014: 13, 37-39). De primære opgaver består af statisk sikkerhed for baser, lejre og diplomatiske poster, personlig sikkerhed og mobil sikkerhed, som inkluderer konvojtransport (Commission on Wartime Contracting in Iraq and Afghanistan 2011: 57-61; Seiberth 2014: 39). Der fremkommer mange forskellige definitioner af PMSCs i den tidligere forskning, og der er ikke international konsensus, hvilket betyder, at der er et ideologisk og politisk vakuum i det internationale samfund (Seiberth 2014: 72). De primære brugere af PMSCs er stater, dog kan PMSCs også være hyret af internationale organisationer, ikke-statslige organisationer (NGO) eller multinationale samarbejder (Seiberth 2014: 37; Barnes 2017: 44).

Siden slutningen på den Kolde Krig har forskningen i høj grad fokuseret på, hvordan PMSC kan stå til ansvar for deres handlinger, hvordan de skal reguleres og hvordan de skal kontrolleres (Meegdenburg 2015: 325; Crowe – John 2017: 2). Der har mere specifikt været fokus på, hvordan PMSCs kan holdes til ansvar i forhold til den internationale lovgivning. Poul W. Singer undersøger dette dybdegående i form af hans 'Tip of the Spear' typologi, som identificerer PMSCs' 'accountability' ud fra deres placering i forhold til frontlinjen (Singer 2003: 91-97; Seiberth 2014: 52-54). Juridisk set er der ingen international lovgivning, som eksplicit forholder sig til PMSCs. Der er dog tre internationale dokumenter, som berører PMSCs direkte. Dette er: Montreux Dokumentet, Draft Convention og 'International Code of Conduct For Private Security Service Providers' (ICoC). Disse dokumenter er alle 'soft-law' og dermed ikke bindende. Der refereres også ofte til lovgivningen,

som gør sig gældende for lejesoldater, men da de adskiller sig fra hinanden på afgørende punkter, vælger vi ikke at klassificere PMSCs som lejesoldater (Barnes 2017: 44; Seiberth 2014: 20-22, 58, 67). Der findes ingen international domstol, der har jurisdiktion over virksomheder (Crowe – John 2017: 2-3). Dog kan individer holdes til ansvar for brud på international lovgivning gennem 'International Criminal Court' (ICC) og ad hoc domstole. Dette sker dog sjældent i praksis grundet ICCs komplementaritetsprincip til den nationale domstol (Jallow 2010). Dette har resulteret i en kultur af straffrihed, der gør, at PMSCs kan stride imod principperne om retfærdig krig uden at frygte irrettesættelse (Pattison 2014: 30-32).

2.1.1 Hypotese

Ud fra den tidligere forskning udvikler vi en hypotese, som vi ønsker at teste. Hypotesen lyder: Jo mindre 'accountability' hos de militære aktører desto lavere grad af retfærdig krig.

2.2 Retfærdig krig

Retfærdig krig teori er en måde at sikre, at krigen går retfærdig til. Retfærdig krig teori består af to dele: både *jus ad bellum* og *jus in bello*, som har det samme materielle objekt, men med tydeligt adskilte perspektiver på brugen af militær magt (Kolb – Hyde 2008: 22). *Jus ad bellum* definerer hvornår en stat må anvende militær magt, hvorimod *Jus in bello* forholder sig til, hvordan denne militære magt må anvendes (Byers 2005: 115). De to dele stammer fra de samme idéer om retten til liv og frihed, men står i praksis adskilt fra hinanden. Således kan en krig altså kæmpes med en retfærdig årsag, men udføres uretfærdigt og omvendt (Wealzer, 2015: 21, 124-128). *Jus in bello* indikerer altså, hvad de krigsførende partier kan gøre eller ikke gøre under væbnede konflikter (Kolb – Hyde 2008: 21). Det er denne del af teorien, der er relevant for os, da vi vil undersøge de militære aktørers adfærd i krig (Kolb – Hyde 2008: 21).

Jus in bello indebærer krigens love, IHL, som kan opdeles i to klynger. Den ene omhandler hvornår og hvordan soldater må dræbe, og den anden omhandler hvem, der må dræbes. Det første sæt regler angående hvornår og hvordan er omstændighedsbestemt (Walzer, 2015: 41-44). Henry Sidgwick giver et generelt billede af den første del af *jus in bello*. Han mener, at overdreven skade er forbudt, hvilket vurderes ud fra to kriterier: 1) militær nødvendighed og 2) proportionalitet. Dermed kræver dette moralske argument om utilitarisme, at man vurderer magtanvendelsen mere økonomisk. Det er et valg om, hvorvidt magtanvendelsens størrelse er proportionel ift. et militært nødvendigt mål (Ibid.: 128-133). Det andet sæt, om hvem der må dræbes, er mere konstant og mindre situationsfølsom. Ifølge Walzer er de forbundet til mere universelle moralske idéer om, at krig er en kamp mellem kombattanter. Dermed gives immunitet til personer, der ikke er engageret i krigen og som er frigjorte fra militæret (oftest kvinder, børn, præster, ældre, sårede) (Ibid.: 42-43). Det omhandler rettigheder, mere specifikt menneskers rettigheder til liv og frihed. En legitim krigshandling er ifølge Walzer en, der ikke krænker disse rettigheder. Dermed kan ikke-kombattanter ikke angribes på noget tidspunkt og kan altså ikke være mål eller objekt for en militær aktivitet (Ibid.: 133-137, 152, 174-175). Der findes dog et princip om dobbelteffekten, der forsoner det absolutte forbud mod angreb på ikke-kombattanter med legitim militær adfærd. Det er tilladt at udføre en handling, der dræber ikke-kombattanter hvis: 1) det er en legitim krigshandling, 2) den direkte effekt er moralsk acceptabel, 3) intentionen er god og 4) det gode overvejer det onde (Ibid.: 152-154).

Detaljerne angående retfærdig krig og krigens love er socialt konstruerede og repræsenterer derfor en ufuldstændig eller ukorrekt udformning af det moralske princip. Man finder ikke alene disse regler og normer i juraen, men i de moralske argumenter, der følger krigen overalt (Walzer, 2015: 41-44). I vores opgave vælger vi at fokusere på de juridiske defineret dele af disse moralske principper. Det skyldes, at moralske argumenter kan være svære at måle, da de varierer meget og er kontekstbaseret. Vi tager altså dette fokus, da det forbedrer vores analyse, velvidende om at det afspejler en begrænset del af teorien om retfærdig krig.

3 Metode og forskningsdesign

3.1 Metode

Den tidligere forskning giver belæg for at antage, at PMSCs' grad af 'accountability' er mindre end statslige militære aktørers. Den tidligere forskning fortæller også, at lav grad af 'accountability' fører til mindre grad af retfærdig krig. Denne hypotese ønsker vi at teste på Irak og Afghanistan. Vi har derfor valgt at lave en komparativ analyse, for at kunne sammenligne de to militære aktørers adfærd. Først vil vi vurdere i hvilken grad, henholdsvis det statslige og private militærs adfærd kan anses som retfærdig. Derefter sammenligner vi deres adfærd, for til slut at kunne enten verificere eller falsificere vores hypotese.

Vores tilgang er deduktiv, da vi ønsker at teste en hypotese. Ulempen ved dette er, at man kan overse faktorer, som hypotesen ikke behandler. Vi er derfor bevidste om, at der findes andre mulige faktorer bag aktørernes adfærd. For eksempel er PMSCs præget af større økonomiske incitament, mens statsligt militær er præget af politiske. Dog går vores undersøgelse i dybden med specifikke hændelser, hvor den enkelte soldat eller entreprenør har truffet valg, hvorfor vi anser, at større økonomiske eller politiske interesser ikke har haft den store indflydelse. Derudover kan sociale faktorer spille ind på de valg aktørerne træffer, dog ved vi ikke, hvordan disse adskiller sig hos de militære aktører. Vi har valgt at undersøge de to aktører i brede termer, hvilket udgør en udfordring for identificeringen af eventuelle faktorer udover 'accountability'. Den tidligere forskning bakker dog op om, at dette er den primære forskel på de to militære aktører.

3.2 Data

Vi har fra begyndelsen af vores opgave været opmærksom på, hvorvidt indsamling af data har været muligt. Øget brug af PMSCs hænger sammen med mindsket transparens (Singer 2004a). Dette udfordrer vores dataindsamling, eftersom konflikterne i Irak og Afghanistan i højere grad end tidligere har været præget af PMSCs. I juli 2010 udgjorde de 54% af Department of Defence (DoD) styrke i Irak og Afghanistan (Seiberth 2014: 1). Irak og Afghanistan er krigszoner, hvilket udfordrer sporingen af civile skader grundet sikkerhedsforanstaltninger. Dette hænger sammen med at medierne og rapporter i høj grad er baseret på sekundære data (Höglund - Öberg 2011: 117). Samtidig er det i mange tilfælde svært at adskille civile fra kombattanter. Både fordi kombattanter ofte klæder sig civilt, men også fordi mange civile bærer våben for, at kunne beskytte sit eget hjem (HRW 2008: 14). Derudover er der også en kulturel islamisk skik, som omhandler at et lig skal begraves umildbart efter, at døden er indtruffet, hvilket kan forhindre, at visse dødsfald ikke bliver rapporteret (Jackson 2003). Meget af den data man finder, bør man altså stille sig kritisk overfor. For eksempel har DoD ikke offentliggjort estimater over civile skader i Irak, og de Forende Nationers (FN) forsøg på, at gøre det, blev udfordret af, at den irakiske regering ikke ønskede at bidrage med data (Fischer 2008). Dette har resulteret i, at vores undersøgelses fokuspunkter i høj grad er bestemt af datatilgængelighed, hvorfor vores tidsperiode er længere, og de militære aktører undersøges i brede termer. Vi indsamler data fra en lang række forskellige kilder, som vi forholder os kritisk til og krydstjekker. Den data vi anvender i analysen er af ovennævnte årsager blandet og er både kvantitativt og kvalitativt. Vi er bevidste om, at dette mindsker sammenligningsgrundlaget, og kan påvirke vores resultats validitet negativt.

3.3 Cases

Vi anvender data fra både Irak og Afghanistan, men sammenligner dem ikke. De to konflikter har i høj grad pågået over samme tidsrum, med samme grænseoverskridende aktører og er begge en del af USA's "war on terror". Meget litteratur anser de to konflikter som værende sammenflettede og derfor mener vi, at det er hensigtsmæssigt, at vi gør det samme.

Konflikten i Afghanistan kan tydeligt defineres som en ikke-international væbnet konflikt (NIAC). Konflikten defineres som ikke-international da udenlandske tropper er til stede på den afghanske regerings opfordring og ikke bekæmper en anden suveræn stat. Konflikten i Irak kan være sværere at definere, da den i begyndelsen i 2003 startede som en international væbnet konflikt (IAC), hvor USA som suveræn stat bekæmpede Irak, der også er en suveræn stat. USA's besættelse af Irak kan anses som værende afsluttet d. 28. juni 2004 da man etablerede "Iraqi Interim Government", dette kan dog diskuteres da USA stadig varetog flere statsfunktioner (Dörmann - Colassis 2004: 15-17). Udenlandske tropper forblev i Irak med Irakisk samtykke og derfor anses besættelsen som værende slut. Dermed er de på regeringens side og bekæmper oprører, ligesom i Afghanistan, og vi omdefinerer altså konflikten til også at være NIAC efter 28. juni 2004 (Ibid.: 20-22).

3.4 Operationalisering af variabler

3.4.1 Uafhængig variabel

Den uafhængige variabel er de militære aktørers, henholdsvis det statslige militær og PMSCs, grad af 'accountability'. Det statslige militær defineres som værende direkte tilknyttet en suverænstat. Det kan holdes ansvarlig for deres handlinger ifølge den internationale lovgivning igennem f.eks. International Court of Justice (ICJ) (White 2014: 444). Derfor bliver statslige militære aktører vores indikator på

højere grad af 'accountability' mens private militære aktører bliver vores indikator på mindre grad af 'accountability'. Vi ser på PMSCs som en helhed og skelner ikke mellem hvem der har ansat dem (hvilke stater, internationale organisationer, NGO'er osv.), eller hvilken nationalitet individerne har. Dette skyldes at vi er interesserede i om de militære aktørers adfærd adskiller sig efter om de er private eller statslige og ikke hvilke stater/organisationer/nationaliteter der står bag.

3.4.2 Afhængig variabel

Den afhængige variabel er de to militære aktørers adfærd. Vi vil undersøge i hvilken grad den kan klassificeres som retfærdig ud fra teorien om retfærdig krig. Som nævnt i teori afsnittet vil vi fokusere på den juridiske definition af *jus in bello*, der findes i IHL. Hvorvidt de militære aktører overholder IHL bliver altså vores indikator på i hvilken grad deres adfærd kan betegnes som retfærdig. Man kan definere IHL, som en lovgivning, der begrænser brugen af vold i væbnede konflikter og dermed sikrer den retfærdige krig (Kolb – Hyde 2008: 15; Byers 2005: 115). De to sæt regler af *jus in bello* kan tydeligt ses igen i de basale principper i IHL som også kan opdeles i to hovedområder. 1) Midler og metoder af krigsføring. Det indebærer principperne: "*the prohibition to inflict unnecessary suffering, the principle of necessity and the principle of proportionality*". 2) Beskyttelse af såkaldte 'beskyttede personer', hvilket indebærer, de der ikke længere eller på noget tidspunkt deltager i den væbnede konflikt. Det ses i principperne om "*the distinction between civilians and combatants and the prohibition to attack those hors de combat*" (Kolb – Hyde 2008: 15-18). Walzers teoretiske ramme for retfærdig krig afspejles altså tydeligt i IHL, der derfor bliver en målbar indikator på retfærdig krig. Vi undersøger aktørernes adfærd ud fra IHLs to sæt principper. Først undersøger vi de militære aktørers adfærd i forhold til om de overholder principperne om metoder og midler. Dernæst undersøger vi deres adfærd i forhold til om de overholder principperne om hvem der må dræbes. Det er vigtigt at påpege at principperne gensidigt påvirker hinanden, og i praksis er hængt sammen når man vurderer deres adfærd. Dette skyldes princippet om dobbelteffekten, der kræver man opvejer de civile tab i forhold til de resterende principper.

Helt konkret varierer hvilke konventioner og artikler, der kan anvendes efter hvorvidt en konflikt er international (IAC), hvor primært 1949 Geneve Konventionerne (GK) I-IV, 1977 Tillægsprotokol I (TP I) og sædvaneretten tillempes, eller ikke-international (NIAC), hvor fælles art. 3 Geneve Konventionerne I-IV og 1977 Tillægsprotokol II (TP II) samt dele af sædvaneretten tillempes (Kolb – Hyde 2008: 19, 257, Henckaerts 2005). Der findes tre grundlæggende sædvaneretslige principper, som tager udgangspunkt i TP I, der er aktuelle for vores analyse. Dette er distinktionsprincippet art. 48, 51(2) og 52(2) TP I samt art. 13 TP II, som omhandler at de stridende parter skal skelne mellem civile personer samt objekter og kombattanter samt militære objekter. Proportionalitetsprincippet art. 51(5)(b) TP I er det andet sædvaneretslige princip og indebærer at man skal opveje de civile tab som forekommer mod den umildbare og direkte forventede militære nytte. Til sidst er det forsigtighedsprincippet art. 57 og 58 TP I, som betyder at man altså skal minimere de civile tab og skader så meget som muligt blandt andet gennem midler, metoder og tid.

4 Analyse

4.1 Krigens midler og metoder

Vores første analysepunkt omhandler metoder og midler anvendt af de militære aktører. Vi har valgt at fokusere på mishandling og tortur, eftersom mængden af data var størst på dette område. Vi vil her analysere nogle af disse eksempler og sammenligne de statsliges og privates adfærd. Vi fokuserer primært på Abu Ghraib fængslet i Irak, da der findes eksempler på både statslige og private aktørers adfærd, hvilket giver et godt sammenligningsgrundlag. En måned efter USA's besættelse af Irak, blev Abu Ghraib forvandlet til et anholdelsescenter, som blev missionsdrevet af det amerikanske militær (Rothe et al. 2009: 27-28). Under denne periode var konflikten en IAC, og derfor er GK og TP I tillempelige. Siden er det blevet kendt som et af de mest voldsomme eksempler på mishandling og tortur, som udførtes af både amerikanske soldater og ansatte hos PMSCs. Mere specifik har Detainee Abuse and Accountability Project dokumenteret 280 sager hvor USA's militær og PMSCs har mishandlet eller dræbt fanger i Irak og Afghanistan (HRW et al. 2006: 6).

4.1.1 Statsligt militær

ICRC har skrevet en rapport baseret på deres besøg i Irak og samtaler med personer, der har fået frarøvet deres frihed. Den afslører, at der i Irak er begået alvorlige krænkelse af GK III og IV (ICRC 2004: 3-4). Bush administrationen forsøgte at ændre, hvordan USA skulle forholde sig til Geneve Konventionerne under krigen mod terrorisme i Irak og Afghanistan. Pentagonen og Justice Department udviklede et legalt argument, der betød at præsidenten vedtog at USA ikke var bundet til hverken USA's egen eller den internationale lovgivning om tortur, eftersom det

handlede om den nationale sikkerhed. Det var derfor uklart hvilke teknikker af mishandling eller tortur der var officielt tilladt af den amerikanske regering, og hvilke der var uformelt befordret (HRW 2004: 1-4). Dette skabte et grundlag for at systematisk mishandling og tortur. Man kan dog ikke tillægge Bush Administrationen hele skylden for den mishandling og tortur som fandt sted i Abu Ghraib. Årsagen til at Abu Ghraib blev så voldsom skyldes også i høj grad embedsmisbrug af en lille gruppe af moralsk korrupte soldater og private entreprenører, manglende disciplin af både lederne og soldaterne samt manglende eller fejlende lederskab (Jones - Fay 2004: 2). Ifølge Jones (2004: 4-5) udførte soldater og private entreprenører mishandling der kan skyldes forvirring og fejlfortolkning, men han mener også at nogle handlinger var så ekstreme, at der ikke var nogen tvivl om, at de ikke var tilladt. Jones og Fay konkluderer at '205th Military Intelligence Brigade' var det højeste led i kommandovejen, der har givet ordre til mishandling af fanger til 'Military Police' (Jones 2004: 4, 24; Jones – Fay 2004: 2-5). Undersøgelsen er bestilt af Ricardo Sanchez chef for 'Combined Joint Task Force Seven'. Fay og Jones havde også meget tætte forbindelser til både militæret og den republikanske regering. Deres konklusion om at Bush-administrationen og højere niveauer af militær ikke er skyld i mishandlingen kan altså betvivles (HRW 2005: 22-23). Deres rapporter giver dog stadig et tydeligt billede af hvilke former for mishandling, der var en del af det amerikanske militærs procedure i Abu Ghraib. Ifølge Fays rapport (2004: 11-12) var den primære andel af fanger i Abu Ghraib civile tilbageholdte og er ifølge art. 4 GK IV beskyttet af konventionen. Civile tilbageholdte defineres i art. 41, 42 og 72 GK IV som personer, der tilbageholdes under en besættelse af sikkerhedsmæssige årsager, for beskyttelse eller grundet forbrydelse mod den besættende magt.

Fangerne blev udsat for ydmygende og nedværdigende behandling, hvilket især omhandlede at fangerne skulle være nøgne og fotograferes i forskellige seksuelt simulerende positioner. Det amerikanske militær benyttede også hunde upassende. Der var bl.a. en situation hvor to soldater konkurrerede om hvis hund, der først kunne få indsatte til at urinere. Dette bryder mod GK IV (Ibid.: 68-69). Ifølge art. 27 GK IV skal fangerne, under alle omstændigheder behandles humant og beskyttes mod alle former for vold og trusler samt mod ydmygelse. Art. 27 GK IV:

“Protected persons are entitled, in all circumstances, to respect for their persons, their honor, their family rights, their religious convictions and practices, and their manner and customs. They shall at all times be humanely treated, and shall be protected against all acts of violence or threats thereof and against insults and public curiosity.”

Disse handlinger var altså brud på IHL.

Overordnet set har mishandlinger ofte fundet sted i forbindelse med afhøringer og har været standard procedure i forsøg på at opnå information (Fay 2004: 68, 96-107; ICRC 2004: 11) hvilket art. 31 GK IV også forbyder:

“No physical or moral coercion shall be exercised against protected persons, in particular to obtain information from them or from third parties”.

ICRC (2004: 13) observerede at mange fanger var tvunget nøgne, hvilket en amerikansk soldat forklarede som værende en del af en proces, der skulle få dem til at samarbejde. Dette stemmer overens med episoderne I Fays rapport. Der forelægger et eksempel hvor en fange fik frataget sit tøj over en ni dages periode mellem afhøringer og slået af amerikanske soldater. Under afhøringerne blev han påmindet disse ubehageligheder fra sidste gang han ikke gav den ønskede information (Fay 2004: 73-74). Denne teknik bryder mod art. 31 GK IV, da der udøves tvang for at opnå information fra fangen.

De mest alvorlige af episoderne omtalt I rapporterne indebærer fysisk og seksuel mishandling (Fay 2004: 68-82, 96-107), hvilket art. 32 GK IV forbyder:

“The High Contracting Parties specifically agree that each of them is prohibited from taking any measure of such a character as to cause the physical suffering or extermination of protected persons in their hands. This prohibition applies not only to murder, torture, corporal punishment, mutilation and medical or scientific experiments not necessitated by the medical treatment of a protected person, but also to any other measures of brutality whether applied by civilian or military agents”.

I nogle tilfælde var behandlingen så brutal at det ifølge ICRC kan klassificeres som tortur (ICRC 2004: 3-4). Tortur defineres I 1998 Rom-Statutten, der er det juridiske grundlag for International Criminal Court, art. 7 2(e) som:

“[...] intentional infliction of severe pain or suffering, whether physical or mental, upon a person in the custody or under the control of the accused”.

For eksempel vidner billeder om at tre fanger fik fjernet deres tøj, bundet sammen med håndjern, smidt på gulvet og tvunget til at simulere sex (Fay 2004: 72-73). Dette skete over flere dage og amerikanske soldater var de primære deltagere i mishandlingen. I et andet tilfælde vidner 29 billeder taget over to dage om syv fanger, der blev fysisk mishandlet, placeret i en bunke og tvunget til at onanere. Amerikanske soldater hoppede på fangerne, slog en fange bevidstløs og en anden fange blev slået så hårdt at fik problemer med vejrtrækningen således at en læge måtte tilkaldes (Ibid.: 77-78). Disse eksempler viser overtrædelser af art. 32 GK IV, da episoderne kan defineres som tortur.

Nogle af de samme teknikker og tendenser går ifølge Human Right Watch (HRW) igen i Afghanistan, hvor USA's militær anholder tilfældige civile og mishandler fanger (HRW 2005: 14). I en fængselslejr på fortet Qala-i-Jhangi uden for Mazar-i-Sharif i Afghanistan opstod i november 2001 et oprør. USA, Storbritannien og the Northern Alliance besvarede oprøret med missiler og bomber der dræbte mellem 175 og 400 fanger, hvoraf mellem 40 og 50 havde hænderne bundet bagpå (Byers 2005: 131; Ahmad 2001: 1974; Deacon 2001: 20-22). Art. 4 2(a) TP II og fælles art 3 til GK I-IV omhandler behandling af beskyttede personer i NIAC, hvilket inkluderer medlemmer af bevæbnede styrker, som har lagt deres våben ned og art. 5 3 TP II omhandler behandling af personer har fået frarøvet deres frihed. Alle tre artikler forbyder mord af beskyttede personer og personer der har fået frarøvet deres frihed af en årsag relateret til den væbnede konflikt. Fangerne, der ikke deltog i det voldelige oprør i Qala-i-Jhangi beskyttes dermed af artiklerne. Det er som minimum de 40 fanger, der havde hænderne bundet bag på ryggen. Vi konkluderer altså, at USA, Storbritannien og the Northern Alliance brød mod IHL.

4.1.2 PMSCs

Private entreprenører deltog aktivt i tortur af fangere i Abu Ghraib (Nimkar 2009: 12). De primære PMSCs, som var involveret i Abu Graib, var CACI International og Titan Corporation (som nu har skiftet navn til L-3 service). Alle tolke og

halvdelen af forhørslederne var private entreprenører, hvilket gav dem mulighed for at deltage i den mishandling og tortur af fangerne, der fandt sted (Pattison 2014: 23). 36% af mishandlingstilfældene anmodes at være udøvet af private entreprenører (Singer 2004a).

To ansatte ved CACI, Steven Stefanowicz og Daniel Johnson, var nogle af de primære aktører bag mishandling og tortur i Abu Ghraib. De er blandt andet sagsøgte for at undertvinge elektriske choks, seksuelle overgreb, at binde fangere nøgne, tvinge til at vidne til voldtægt af de kvindelige fangere, fratagelse af sanser, udsætte fangerne for stressede positioner, brækkede knogler og fratagelse af oxygen, mad og vand (Center for Constitutional Rights 2017; Hawkins 2013a; Hawkins 2013b). I Fays rapport (2004: 79) kan man læse om en CACI afhøringsleder, der under en afhøring af en irakisk politimand, truer ham med at bringe en soldat fra 'military police' ind i cellen, hvis ikke politimanden svarede på hans spørgsmål. Når soldaten kom ind i cellen indebar det forhindring af politimandens vejtrækning, skub og fysisk smerte. Det strider imod art. 27 GK IV, da det udsætter fangen for fysisk vold og trusler derom. En anden CACI ansat er observeret trække en fange i håndjern fra et køretøj og ned på jorden og slæbe ham ind til afhøringscellen, hvorefter CACI afhøringslederen væltede fangen, når han forsøgte at rejse sig op. Han bryder dermed også mod art. 27 GK IV, da det er ydmygende og ikke humant, samtidig som det strider mod art. 32 GK IV, da det forvolder fysisk lidelse. Der er også eksempler på at CACI ansatte benyttede hunde på en mishandlende måde i samarbejde med amerikanske soldater. Helt konkret skulle en tolk have truet med at pudse en meget ophidset hund på en fange hvis ikke han fortalte ham hvad han ville vide (Fay 2004: 84-86). Dette strider også tydeligt imod art. 27 og 31 GK IV.

Titan har ligeledes været involveret i mishandling og tortur i Abu Ghraib. De er undtagelsesvis blevet dømt for at have deltaget i, godkendt eller tolereret mishandling af 71 fanger (Beckhusen 2013). En episode, som Titan ikke er blevet dømt for, er da en ansat voldtog en mindreårig dreng, som var fængslet i Abu Ghraib i november 2003, samtidig som en kvindelig soldat tog billeder. Ud fra vidneforklaringer blev gerningsmanden identificeret som en civil egyptisk mand. Hans forbindelse til Titan som tolk, blev bekræftet gennem militærets egen kriminalefterforskning samt af en civilklædt amerikansk sagsøger. Ifølge militærets arkiver, var der dog ikke nok bevismateriale til at bevise eller afslå vidnes

beskydninger (HRW et al. 2006: 19-20; Fay 2004: 81-82). Dette er en klar overtrædelse af art. 27, 31, 32 GK IV.

I Afghanistan findes der også eksempler på, at ansatte hos PMSCs har mishandlet anholdte. En privat entreprenør ved navn Don Ayala, der arbejdede for BAE Systems med 'human terrain teams', skød en afghaner ved navn Abdul Salam, der var sat i håndjern. Selvom Salam var skyld i forbrændinger på en anden privat entreprenør, giver det ifølge folkeretten ikke ret til at dræbe ham da det ikke overholder proportionalitetsprincippet. Efter anholdelse beskyttes han nemlig af art. 5 3 og art. 4 1(a) GK IV mod mord (Barakat 2008).

4.1.3 Retfærdig krig?

Vores analyse af Abu Ghraib viser, at de amerikanske soldater ofte samarbejdede med ansatte fra private sikkerhedsfirmaer om udførelsen af mishandling og tortur af fanger. Analysen viser også, at de to typer aktører i høj grad brugte ens midler og metoder, der overtrådte art. 27, 31 og 32 GK IV. Særligt en fange var udsat for mange overgreb og ydmygelser der viser dette samarbejde tydeligt. Fangen var af høj værdi for 'military intelligence' og blev mishandlet under hele hans ophold og under afhøringer af skiftevis 'military police' og private afhører. En Titan afhører, formentlig den samme som voldtog den mindreårige fange, som beskrevet ovenover, slår under en afhøring fangen i en sådan grad at hans øre flækker og derefter må sys. Fangen fortæller om episoden til en 'military intelligence' soldat og CACI ansat under en anden afhøring. De rapporterer ikke episoden, og den CACI ansatte nægter at have hørt om den. Dette eksempel viser altså, at både de statslige aktører og PMSCs gensidigt har deltaget i og været bevidst om mishandlingen, der har fundet sted i Abu Ghraib (Fay 2004: 74-75).

Ud fra de juridiske definitioner af *jus in bello* og den første sæt af principperne om retfærdig krig udgør mishandling og tortur overdreven skade. Vores analyse viser at metoderne og midlerne anvendt i Abu Ghraib og flere steder i Irak og Afghanistan brød mod proportionalitetsprincippet da mishandling ikke var proportionelt til den militære nødvendighed som fangerne udgjorde, eftersom de er blevet klassificeret som civile tilbageholdte. Dermed kan vi konkludere, at hverken

de PMSCs eller statslige militære aktørers metoder og midler i disse situationer var i overensstemmelse med retfærdig krig teori. Kun i 36% af tilfældene stod PMSCs bag mishandlingen, hvilket umiddelbart vidner om at det statslige var værre end det private. Dog kender vi ikke til baggrunden for dette tal og ved ikke hvor stor en andel af al personale på Abu Ghraib, der var ansat af henholdsvis PMSCs og USA's militær. Derfor er tallet svært at bruge som sammenligningsgrundlag.

Således viser denne analyse af de militære aktørers metoder og midler umiddelbart, at deres grad af 'accountability' ikke påvirker deres adfærd, da de statslige aktører med høj 'accountability' i mindst lige så høj grad udførte handlinger der strider mod retfærdig krig, som ansatte hos PMSCs gjorde. Dog har vi under vores analyse fundet ud af at vores først antaget definition af de to militære aktørers forskellig grad af 'accountability' ikke viser sig at holde i praksis. Der findes mange argumenter for, at det statslige militærs grad af 'accountability' ikke er større end PMSCs', når det kommer til tortur og mishandling i krigen mod terror i Irak og Afghanistan (HRW et al. 2006: 7; HRW 2005; Singer 2004b). Især Bush Administrationens tilgang til lovgivningen om tortur og mishandling har været med til at skabe ny standard for metoder og midler i krigsføring. Dette kan forklare hvorfor analysen viser at statsligt militær har krænket denne del af IHL i så høj grad. Vores uafhængige variabel varierer altså ikke i lige så høj grad som antaget inden analysen. Vi har svært ved at bruge PMSCs og statsligt militær som indikator på to forskellige grader af 'accountability'. Analysen får dermed svært ved at besvare vores problemformulering angående hvorvidt graden af 'accountability' påvirker udøvelsen af retfærdig krig og den kan ikke verificere vores hypotese. I vores analyse ser vi dog at begge aktører, som har lav grad af 'accountability', ikke udøver retfærdig krig. Dermed falsificerer det heller ikke vores hypotese om, at mindre grad af 'accountability' fører til mindre grad af retfærdig krig.

4.2 Krigens civile ofre

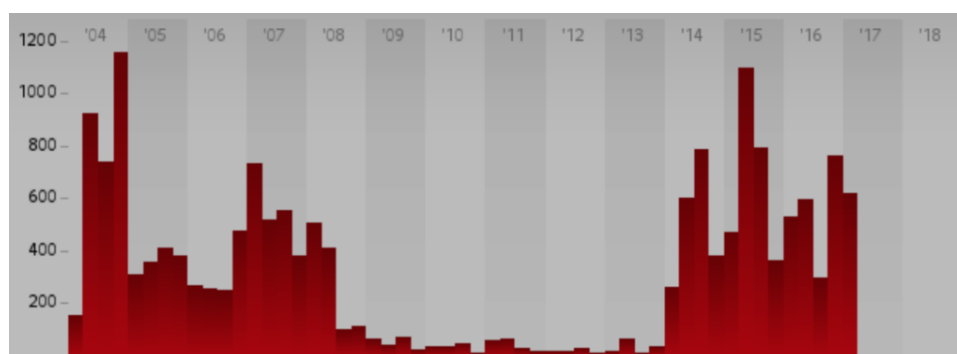
Distinktion mellem civile og kombattanter udgør grundlaget for denne del af vores analyse, eftersom vi vil undersøge, hvor mange civile henholdsvis det statslige

militær og PMSCs har dræbt i Irak og Afghanistan. Den data vi anvender i analysen stammer hovedsageligt fra perioden efter besættelsen af Irak samt Afghanistan og dermed tillemper TP II og de tre grundlæggende sædvaneretslige principper distinktions-, proportionslitets- og forsigtighedsprincippet.

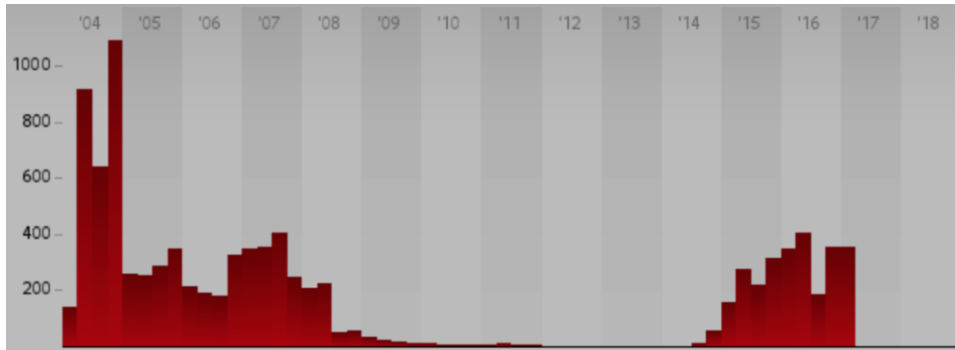
I TP II findes der ingen konkret definition af, hvad det indebærer at være civil, trods denne term hyppigt bliver brugt gennem protokollen. Det tætteste man kommer på en definition er i art. 1(1) TP II, som definerer at en væbnet styrke, en mindretals væbnede styrke eller andre former for organiserede væbnede grupper skal være en del af en kommandovej. Dermed kan man udlede at civile er personer som ikke er en del af væbnede styrke eller gruppe, hvilket er lig den sædvaneretsligregel ”*Civilians are persons who are not members of the armed forces*” (ICRC 2017; Henckaerts 2005: 198; Clapham et al. 2014: 310-312). Ligeledes bidrager den fælles art. 3 GK med, at man ikke er civil, hvis man tilhører en af parternes i konflikten væbnet styrke (Clapham et al. 2014: 317-318).

4.2.1 Statsligt militær

Det er vanskeligt at få et overblik over de civile skader forårsaget af statsligt militær i både Irak og Afghanistan, grundet ovennævnte årsager. Iraq Body Count (IBC) giver et overblik over civile skader i Irak fordelt på udøver. Det er en database, som baserer deres data på medierapporter. Ulempen ved dette er, at nogle civile skader ikke rapporteres i medierne, samtidig som dataet er sårbar overfor dobbelttællinger (Fischer 2008: 5).

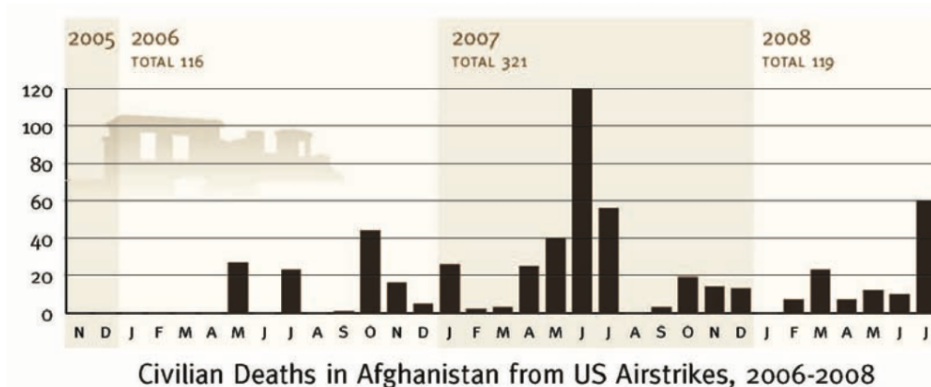
Figur 1 Iraq Body Count tabel over civile skader forårsaget af 'US-led coalition incl. Iraqi state forces'

Figur 2 Iraq Body Count tabel over civile skader forårsaget af 'US-led coalition, no iraqi state forces'

Denne statistik skelner ikke mellem statslig og privat aktør og drab forårsaget af PMSCs indgår derfor under 'US-led coalition'. Ifølge en dybdegående rapport var 98,5% af de koalitionsforsagede drab forårsaget af USA alene i perioden marts 2003 til marts 2005. Den sidste 1,5% er fordelt på andre koalitionsstyrker inkl. PMSCs. Denne periode inkluderer dog invasionen hvor koalitionsstyrkerne dræbte flest civile (IBC 2005).

I Afghanistan findes der ikke noget samlet overblik, men en lang række data over kortere perioder. HRW har i en rapport (2008) detaljeret data på civile tab i perioden november 2006 - juli 2008. Deres data er fra Afghan NGO Security Office, FN, the Afghan Indepened Human Rights Organization, medierne og flere organisationer. De krydstjekker den på tværs af disse kilder og vælger altid det konservative resultat (HRW 2008: 14).

Figur 3 Human Right Watchs: Troops in Contact: Airstrikes and Civilian Deaths in Afghanistan (2008)

Fra 2006 til 2007 tredobles antallet af civile dræbte i forbindelse med USA og NATOs luftangreb. I 2006 døde minimum 929 afghanske civile hvoraf 230 blev dræbt af NATOs og USA's angreb. Af disse angreb døde 116 af luftangreb og

minimum 114 af kampe på jorden. I 2007 døde minimum 1633 afghanske civile hvoraf 434 blev dræbt af USA og NATO. Af disse blev 321 dræbt af luftangreb og 113 af kampe på jorden. I 2008 dræbte USA og NATO mindst 173 civile hvoraf 119 døde under luftangreb og 54 fra kampe på jorden (HRW 2008).

Vi kan ikke vurdere ud fra statistikken om de drab, der har været på civile kan anses som lovlige og retfærdige. Man kan antage, at luftangreb har haft militære mål, spørgsmålet er da, om distinktions-, proportionalitets- og forsigtighedsprincippet blev overholdt. Dette kan vi ikke vurdere ud fra statistik og kvantitative data. Derfor vil vores analyse være koncentreret omkring kvalitativt data således, at vi kan afgøre, hvorvidt de civile skader var lovlige og retfærdige. Dette er dog i sig selv en udfordring grundet manglen på detaljeret information (HRW 2008: 15).

USA's ikke-planlagte luftangreb i Irak og Afghanistan har været den primære årsag til civile skader og udgør en risiko for overtrædelse af IHL (John-Hopkins 2017: 255). Dette konkluderer HRW også i deres rapport fra 2007. Mellem 2006 og 2008 vurderes det at kun 2 planlagte luftangreb resulterede i civile tab. Det skyldes at planlagte angreb indebærer procedurer der inden operationen undersøger civiles tilstedeværelse (HRW 2008: 29-33). Det antyder, at det er muligt at mindske civile skader forårsaget af luftangreb, hvis de udføres ifølge forsigtighedsprincippet, hvilket IHL påbyder. Det står i art. 57 1 TP I: "*In the conduct of military operations, constant care shall be taken to spare the civilian population, civilians and civilian objects*". Art. 57 2(a) TP I bestemmer at man skal gøre alt som er muligt for at sikre at (i) objektet for angrebet ikke er civilt, men militært; (ii) valget af midler og metoder minimerer civile skader; (iii) afstå fra at udføre angrebet hvis de civile skader kan forventes at være overdrevne i forhold til det militære mål. Der findes flere eksempler på amerikanske luftangreb i perioden 2006-2008 i Afghanistan, der i høj grad kan anses for at overtræde IHL. 4. marts 2007 blev ni civile dræbt i et amerikansk luftangreb i Nijrab distriktet i Afghanistan uden USA havde tropper på jorden, der skulle assisteres. USA's argument for angrebet var, at to mænd med AK-47 rifler blev set på stedet, men efter bombningen fandtes der ikke nogen mænd med rifler (HRW 2008: 15-17). Hvis dette ikke skyldes, at de var flygtet, men at de var civile, viser det, at USA ikke overholdte art. 57 2(a)(i) TP I. Ifølge *60-minutes*, der har været i landsbyen og talt med de lokale, havde USA's tropper dagen før været i landsbyen og vidste at civile befandt

sig i et hus, der blev bombet (HRW 2008: 15-17; Granatstein 2007). Dette viser, at USA overtrådte proportionalitetsprincippet art. 51 5(b):

"an attack which may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects, or a combination thereof, which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated".

De var klar over, at civile befandt sig i et hus, der blev bombet, og ni civile drab er ikke proportionelt til to kombattanter uden høj værdi. En anden episode, som også overtræder proportionalitetsprincippet, fandt sted d. 29. April - 1. maj 2007, hvor minimum 25 civile døde i Shindand distriktet fra et Operation Enduring Freedom (OEF) luftangreb. Den afghanske regering talte 42 civile tab, og mener ikke, at Taliban var til stede i området men, at der var tale om en mindre oprørsgruppe med forbindelse til Taliban (HRW 2008: 17-18).

Et OEF luftangreb dræbte d. 8. maj 2007 mindst 21 civile i Sangin distriktet hvoraf størstedelen var kvinder og børn. Ifølge landsbyens beboere angreb Taliban USA's styrker da de var i landsbyen om dagen, men om aftenen da luftangrebene begyndte, havde Taliban forladt landsbyen. Nogle mener angrebet var en fejl, da oprører samtidig kæmpede USA's styrker et andet sted tæt på byen (HRW 2008: 18-21). Ved at angribe landsbyen om natten, hvor civile ligger og sover, og uden at advare befolkningen om angrebet overtræder koalitionsstyrkerne forsigtighedsprincippet art. 58 TP I:

(a) "without prejudice to Article 49 of the Fourth Convention, endeavour to remove the civilian population, individual civilians and civilian objects under their control from the vicinity of military objectives".

(b) "avoid locating military objectives within or near densely populated areas".

Ved at angribe så lang tid efter konfrontationen med Taliban, sikrede man ikke at luftangrebets mål var militært og overtræder dermed art. 57 2(a)(i) TP I. Endnu en overtrædelse af denne artikel finder sted i Greshk distriktet d. 27.-28. juni 2007, hvor minimum 45 civile blev dræbt under et amerikansk luftangreb. Ifølge USA selv var det udelukkende Talibans affryringspositioner, der var mål. Lokale beboere

fortæller dog til *The New York Times*, at USA også angreb civile køretøjer, der forsøgte at flygte fra landsbyen (HRW 2008: 23). USA kunne ikke vide om køretøjerne var civile samtidig som de ikke havde nogen militær funktion på dette tidspunkt. USA overtræder altså distinktionsprincippet i art. 52 TP I:

"Attacks shall be limited strictly to military objectives. In so far as objects are concerned, military objectives are limited to those objects which by their nature, location, purpose or use make an effective contribution to military action and whose total or partial destruction, capture or neutralization, in the circumstances ruling at the time, offers a definite military advantage".

I Irak skete 64% af koalitionsstyrkernes drab af civile i perioden 2003-2008 i forbindelse med luftangreb (Crawford 2013: 12). Der findes ikke detaljeret information omkring denne data, og vi kan derfor ikke vurdere hvorvidt angrebene overtrådte IHL eller ej. Dog ved vi på baggrund af ovenstående analyse at en stor del af de ikke-planlagte luftangreb i Afghanistan forårsagede civile skader og ikke var i overensstemmelse med IHL. Vi forventer derfor at en stor del af de luftangreb noteret hos Crawford var ikke-planlagte og derfor resulterede i civile skader. Samtidig forventer vi også at en vis andel af disse ikke var i overensstemmelse med IHL.

Et brutalt eksempel på statsligt militær der overtræder IHL ved brug af 'small arms', er 'The Afghan Kill Team', der står bag mindst tre civile drab, kendt som 'the Maywand District murders'. I det første tilfælde d. 15. januar 2011 dræbte to amerikanske soldater i 'The Afghan Kill Team' ved navn Jeremy Morlock og Andrew Holmes en civil dreng på 15 år, der hed Gul Mudin. Han arbejdede på sin fars mark, da de amerikanske soldater affyrede en granat og kastede den på Mudin, for at få det til at ligne at de var blevet angrebet. Da den detonerer, affyrer soldaterne skud mod Mudin, der dør. Efterfølgende skiftedes soldaterne til, at tage ydmygende billeder af liget, og skar en finger af drengen, som de tog med sig. 'The Afghan Kill Team' udøvede lignende episoder efterfølgende, hvor de også lemlæstede ligene (Boal 2011; Gregory 2016: 944-948). Her overtræder soldaterne samtlige principper indenfor IHL, primært distinktionsprincippet. Derudover overtrædes art. 34(1) TP I hvor respekt for de døde påbydes.

4.2.2 PMSCs

PMSCs indgår oftest i kampe og ulykker, der går ud over civile, når de påtager sig mobil sikkerhed som sikring af konvojer (Pingeot 2012: 25). For eksempel i Maywand distriktet i Afghanistan dræbte private eskorteringsaktører fra 2006-2009 30 uskyldige civile (Schwartz 2011: 15). Disse sikkerhedsopgaver som PMSCs påtager sig har ikke militære mål og opgaverne kræver udelukkende at våben anvendes i selvforsvar. USA's DoD guide til PMSCs foreskriver også, at de kun bruger våben i selvforsvar (Lovewine 2014: 31; US Department of Defense 2005: 16). Dermed er deres brug af våben som udgangspunkt ikke tilladt, da det militære mål ikke er til stede. Hvis de angribes opstår der dog et militært mål, som er lovligt at angribe hvis de følger grundlæggende sædvaneretslige principper.

Blackwater (ændrede navn til Xe og hedder nu Academi), en britisk PMSC ansat af USA, har ifølge et af kongressens memorandum (2007) været indblandet i 195 skudepisoder i Irak mellem 1. januar 2005 til 12. september 2007. I 84% af disse tilfælde skød Blackwater først og i kun 16% af tilfældene besvarede de angreb (Seiberth 2014: 2-3; Memorandum 'Additional Information about Blackwater USA' 2010: 6-7). David Isenberg vurderer også, at ud af 61 tilfælde hvor PMSCs i Irak har skudt mod civile køretøjer, var kun 7 af dem situationer, hvor de åbenlyst blev angrebet (Pattison, 2014: 147). Når PMSCs opererer forebyggende mindskes deres mulighed for at overholde distinktionsprincippet, eftersom det er svært at skelne mellem kombattanter og civile, når der ikke har været direkte ild. Blackwater har selv registreret 17 civile drab ud af de 195 skudepisoder. Der har dog fundet flere civile drab sted, end hvad Blackwater selv har registreret. Blandt andet den 25. juni hvor en ansat hos Blackwater skød og dræbte en uskyldig civil mand. Den ansatte rapporterede ikke episoden og forsøgte derefter at dække over den (Memorandum 'Additional Information about Blackwater USA 2010: 7-9).

En af de større episoder, som Blackwater har stået bag i Irak, er den begivenhed, kendes som 'Nisour Square', og fandt sted den 16. september 2007 i Bagdad. Her blev 17 civile irakere dræbt og over 20 såret, heriblandt kvinder og børn, af ansatte hos Blackwater. Dette skete i forbindelse med, at Blackwater sikrede USA'ss ambassades konvoj, der skulle transporteres med amerikanske diplomater. Blackwater åbnede ild på en meget trafikeret rundkørsel, fordi de fejlagtigt troede, at de var involveret i en kamp med oprørere. De var på dette

tidspunkt ansat af den amerikanske regering til at assistere i henholdsvis Irak og Afghanistan. Denne episode fik den irakiske regering til at inddrage Blackwaters operationslisens (Elsea 2010: 1, 23; Seiberth 2014: 2-3; Human Rights First 2010). 'Nisour Square' episoden strider imod distinktionsprincippet, eftersom at de skud Blackwater affyrede skete tilfældigt, uprovokeret og uberettiget mod civile (Seiberth 2014: 2). Der findes en lang række eksempler på lignende episoder, der også strider imod distinktionsprincippet. Den 8. juli 2006 affyrede Jacob Washbourne, supervisor fra Triple Canopy, skud mod to civile køretøjer uprovokeret i Bagdad. To ansatte ved Triple Canopy rapporterede skudepisoden to dage senere, og udtalte at Washbournes intention var at dræbe nogen samme dag (Jackman 2007). I et andet tilfælde i 2007 skød ansatte hos Erinys i Irak mod en taxa og ramte tre civile ved navn Arazw Younos, Ziraq Younos Qader og Sangar Mawloud Mohamed, hvorefter de kørte videre. Erinys påstår selv, at de advarede køretøjet inden, hvilket modsiger ofrenes udtalelser (Townsend 2009:). Iraqi War Logs afslører at Blackwater den 14. maj 2005 skyder mod civilt køretøj med en familie på tre. Faren dør og mor og datter såres (WikiLeaks 2005). Derudover fandt en episode også sted den 5. maj 2009 hvor entreprenører fra et sikkerhedsfirma forbundet til Blackwater skød mod et civilt køretøj i Kabul uprovokeret. De dræbte en og sårede to civile afghanere (Mount 2009).

4.2.3 Retfærdig krig?

Ud fra vores analyse af de militære aktører overtræder både de statslige og private aktører distinktionsprincippet og dræber civile uden legalt grundlag. Det strider altså imod retfærdig krig og det absolutte forbud mod drab af civile. Eftersom de statslige aktører i modsætning til PMSCs, som udgangspunkt har militære mål, øges tilfældene af overtrædelser af proportionalitets- og forsigtighedsprincippet. Dobbelteffekten afgør dog, at det i visse tilfælde kan være legalt, at de militære aktører dræber civile, hvis de netop har overholdt distinktions-, proportionalitets- og forsigtighedsprincippet. Det er vigtigt for vores sammenligning af de to aktører at skelne mellem de forskellige våben og metoder, som de anvender. Det statslige militær har langt mere dødbringende våben til rådighed (IBC 2005). Hos det

statslige militær har vi fundet flest episoder med civile skader, der ikke er retfærdige krigshandlinger, når der er tale om ikke-planlagte luftangreb. Dette er altså ved brug af et våben som private aktører ikke har til rådighed. Vi har fundet at det statsligt militær i højere grad har udøvet retfærdig krig når episoder har involveret 'small arms'. PMSCs opererer primært med 'small arms', og her har vi fundet flest eksempler på at de overtræder distinktionsprincippet. Ud fra dette kan vi konkludere at PMSCs i mindre grad udøver retfærdig krig, end det statslige, hvis man udelukkende ser på hændelser med 'small arms'.

Især to eksempler fra Wikileaks tydeliggør denne konklusion. I Irak i december 2004 skød køretøjer fra Cluster Battles mod en civil minibus med 12 passagerer, der ignorerede en vej blokade. De affyrede fem skud og stoppede da Irakisk politi og en britisk militær enhed indhentede dem (WikiLeaks 2004; Glanz-Lehren 2010). Heldigvis blev ingen såret, men eksemplet viser, hvordan de private virksomheder kan have en tendens til at affyre skud uden grundlag. Dette bryder mod folkeretten, og ikke kan klassificeres som en retfærdig handling, da de ikke havde et militært mål. Samtidig er der statsligt militær til stede, der får stoppet situationen. Det viser altså, hvordan at det statslige militær i visse tilfælde sikrer retfærdig krig, mens PMSCs udfordrer det. Et andet eksempel, der resulterede i civile skader, var i Fallujah i april 2006. En amerikansk konvoj angribes af 'small arms fire', og det amerikanske militær besvarer ikke ilden. Det viser sig dog senere, at Danubia Global, der også kørte med konvojen, besvarer ilden. Det resulterede i tre civile drab og otte sårede (WikiLeaks 2006; Glanz – Lehren 2010). Besvarelse af ilden i denne situation var ikke en retfærdig krigshandling da det ikke overholdte IHL. Eksemplet viser, at det statslige militær ikke angriber når det ikke er legalt ifølge IHL, mens det private militær gør det. Afslutningsvis kan vores analyse af de militære aktørers civile skader altså verificere vores hypotese: at mindre 'accountability' fører til mindre grad af retfærdig krig.

5 Konklusion

Denne analyse af de militære aktører i Irak og Afghanistan bakker op om kritikken af PMSCs og verificerer hypotesen at jo mindre 'accountability' hos de militære aktører desto lavere grad af retfærdig krig. Dette er dog baseret på en begrænset mængde data over en længere tidsperiode, og ligeledes var visse kilder mindre pålidelige. Det påvirker vores resultats validitet negativt, men påpeger et alvorligt transparensproblem i konflikterne i Irak og Afghanistan. Vi har krydstjekket vores data og forholdt os kritisk til dets kilder, således at vi med forbehold stadig kan konkludere følgende på analysen. PMSCs' brug af 'small arms' strider ofte imod principperne om retfærdig krig og i højere grad end de statslige militære aktørers brug af 'small arms' gør. PMSCs har tendens til at affyre skud hurtigere og uden at kunne distingvere målet. De statslige aktører har i modsætning til PMSCs' mulighed for at udføre luftangreb der kan give et billede af at de i højere grad udfører handlinger, der ikke er retfærdige. Men når man udelukkende sammenligner de to aktørers brug af 'small arms' verificeres hypotesen. Samtidig viser analysen af mishandling og tortur at mangel på 'accountability' også karakteriserer de statslige militære aktører i visse situationer hvori graden af retfærdig krig mindskes. Vi har dog ikke haft fokus på at undersøge i hvilken grad statslige aktørers 'accountability' mindskes i disse situationer. Endeligt konkluderes det, at for at sikre retfærdig krig, er der vigtigt, at de militære aktører kan holdes til ansvar for deres handlinger.

6 Litteraturliste

Videnskabelige bøger og artikler

- Barnes, Davis M. (2017). *The Ethics of Military Privatization. The US armed contractor phenomenon*. Oxon – New York: Routledge.
- Byers, Micheal. 2005. *War Law*. Grove Press: New York.
- Cameron, Lindsey (2006). "Private military companies: their status under international humanitarian law and its impact on their regulation". *International Review of the Red Cross*. Vol. 88, nr. 863, s. 573–598.
- Clapham, Adrew – Gaeta, Paola – Haack, Tom – Priddy, Alice (2014). *The Oxford Handbook of International Law in Armed Conflict*. Oxford: Oxford University Press.
- Crawford, Neta C. (2013). "Civillian Death and Injury in the Iraq War, 2003-2013". *Watson Institute International & Public Affairs - Brown University*. S. 1-18.
- Crowe, Jonathan - John, Anna. (2017). "The status of private military security companies in United Nations peacekeeping operations under the international law of armed conflict". *Melbourne Journal of International Law*. Vol. 18, nr. 1, s. 16-44.
- Dörmann, Knut - Colassis, Laurent. (2004). "International Humanitarian Law in the Iraq Conflict". *The German Yearbook of International Law*. Vol. 47, s. 293–342.
- Gregory, Thomas (2016). Dismembering the dead: Violence, vulnerability and the body in war *European Journal of International Relations*. Vol. 22, nr. 4, s. 944–965
- Henckearns, J. M. (2005). "Study on customary international law. Annex. List of Customary Rules of International Humanitarian Law". *International Review of red Cross*. Vol. 87, nr. 857, s. 198-212.

- Höglund, Kristine – Öberg, Magnus (red.) (2011). *Understanding Peace Research. Methods and Challenges*. London - New York: Routledge.
- Jallow, Hassan B., 2010, "International criminal justice: reflections on the past and the future". *Commonwealth Law Bulletin*. Vol. 36, nr. 2, s. 269-280.
- John-Hopkins, Micheal (2017). *The Rule of Law in Crisis and Conflict Grey Zones: Regulating the Use of Force in a Global Information Environment*. Oxon - New York: Routledge
- Kaldor, Mary (2002). *New and Old Wars: Organized Violence in a Global Era*. 3. oplag. Cambridge: Polity.
- Kolb, Robert – Hyde, Richard (2008). *An Introduction to the International Law of Armed Conflicts*. Oxford - Portland Oregon: Hart Publishing.
- Linti, Tina (2016). "UN's Use of Private Military and Security Companies in Peacekeeping Operations - Is There a Legal Basis?". *Politikon: IAPSS Political Science Journal*. Vol. 29, s. 140-152.
- Lovewine, George C. (2014). *Outsourcing the Global War on Terrorism - Private Military Companies and American Intervention in Iraq and Afghanistan*. New York: Palgrave Macmillan
- Meegdenburg, Hilde van (2015). "What the Research on PMSC's Discovered and Neglected: An Appraisal of the Literature", *Contemporary Security Policy*. Vol. 36, nr. 2, s. 321-345.
- Nimkar, Ruta. (2009). "From Bosnia to Baghdad The Case for Regulating Private Military and Security Companies", *Journal of Public and International Affairs*, vol. 20 (spring), s. 1-26.
- Pattison, James (2014). *The Morality of Private War: The Challenge of Private Military and Security Companies*. Oxford: Oxford University Press.
- Rothe, Dawn L. - Kramer, Ronald C. - Mullins, Christopher W. (2009). "Torture, impunity, an open legal spaces: Abu Ghraib and international controls". *Contemporary Justice Review*, vol. 12, nr. 1, s. 27-43.
- Seiberth, Corinna (2014). *Private Military and Security Companies in International Law – A Challenge for Non-binding Norms: the Montreux Document and the International code of Conduct for Private Security Service Providers*. Cambridge – Antwerp – Portland: Intersentia.

Singer, Peter Warren (2003). *Corporate Warriors: The Rise of the Privatized Military Industry*. Ithaca (New York), London, New Delhi: Cornell University Press.

Singer, Peter Warren (2004a). Outsourcing War. *Foreign Affairs*. Vol. 84, nr. 2.

Walzer, Micheal (2015). *Just and Unjust Wars: a moral argument with historical illustrations*. 5. oplag. New York: Basic Books .

White, Nigel D. (2014). "Peacekeeping, Private Security and International Human Rights Law. A Review of UN Policies". *International Community Law Review*. Vol. 16, s. 443-460.

Internationale instrumenter

Geneva Convention Relative to Protection of Civilian Persons in Times of War, 12 august 1949 (Genve konventionen IV).

Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August, and relating to the Protection of Victims of International Armed Conflicts (Protocol I), 1977 (Tillægsprotokol I).

Protocol Additional to the Geneva Conventions of 12 August, and relating to the Protection of Victims of Non-International Armed Conflicts (Protocol II), 1977 (Tillægsprotokol I).

Rome Statute of the International Criminal Court, 1998.

Elektroniske avisartikler

Ahmed, Khabir (2001). Deaths of 400 Taliban prisoners prompt calls for an inquiry. *The Lancet*. Vol. 358, nr. 9297, s. 1974. 8/12/2001. [http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(01\)07010-6/fulltext](http://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(01)07010-6/fulltext). Hentet [4/1/2018].

Barakat, Matthew (2008). US charges defense contractor with Afghan killing. *The Associated Press*. 20/11/2008. http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/11/20/AR2008112002008_pf.html. Hentet [5/1/2018]

Beckhusen, Robert (2013). "A Decade Later, Contractor Pays Out Millions for Iraq Prisoner Abuse" *Wired*. 09.01.13. <https://www.wired.com/2013/01/torture-settlement/>. Hentet [4/1/2018].

- Boal, Mark (2011). The Kill Team: How U.S. Soldiers in Afghanistan Murdered Innocent Civilians. 27/4/2011. <https://www.rollingstone.com/politics/news/the-kill-team-20110327>. Hentet [5/1/2018]
- Center for Constitutional Rights (2017). *Accountability for Abu Ghraib Torture by Private Military*. <https://ccrjustice.org/sites/default/files/assets/files/PMC%20factsheet%20january%202015.pdf>. Hentet [2/1/2018].
- Deacon, James (2001). Bloodbath. *Maclean's*. Vol. 114, nr. 50, s.20-22. 10/12/2001. <https://archive.macleans.ca/issue/20011210>. Hentet [4/1/2018].
- Glanz, James - Lehren, Andrew W. (2010). Use of Contractors Added to War's Chaos in Iraq. *The New York Times*. 23/10/2010. <http://www.nytimes.com/2010/10/24/world/middleeast/24contractors.html?pagewanted=all>. Hentet [4/1/2018].
- Granastein, Solly (2007). Bombing Afghanistan. *60 Minutes - CBS News*. 25/10/2007. <https://www.cbsnews.com/news/bombing-afghanistan/>. Hentet [5/1/2018].
- Jackman, Tom (2007). Security Contractor Cleared in Two Firings. *Post*. 2/9/2007. <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2007/08/01/AR2007080102350.html>. Hentet [5/1/2018].
- Jackson, Derrick Z. (2003). Burying the Number of Civilian Deaths in Iraq. *Chicago Tribune*. 16/6/2003. <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/167/35341.html>. Hentet [29/12/2017].
- Mount, Mike (2009). Contractors in fatal shooting say they're scapegoats. *CNN*. 27/5/2009 <http://edition.cnn.com/2009/POLITICS/05/27/afghanistan.contractor/index.html>. Hentet [3/1/2018].
- Singer, Peter Warren (2004b). Beyond the Law. *The Guardian*. 3/5/2004 <https://www.brookings.edu/opinions/beyond-the-law/>. Hentet [5/1/2018].
- Townsend, Mark (2009). Iraq victims sue UK security firm. *The Guardian*. 11/1/2009 <https://www.theguardian.com/world/2009/jan/11/iraq-uk-security-firms>. Hentet [3/1/2018].

Rapporter

Commission on Wartime Contracting in Iraq and Afghanistan (2011). Final Report to Congress: Transforming Wartime Contracting - Controlling costs, reducing r

- isks. <https://cybercemetery.unt.edu/archive/cwc/20110929213815/http://www.wartimecontracting.gov/>. Hentet [20/12/2017].
- Elsa, Jennifer K. (2010). "Private Security Contractors in Iraq and Afghanistan: Legal Issues". *Congressional Research Service*. <https://fas.org/sgp/crs/natsec/R40991.pdf>. Hentet [2/1/2018].
- Fay, George R. (2004). AR 15-6 Investigation of the Abu Ghraib Detention Facility and 205th Military Intelligence Brigade http://www.washingtonpost.com/wp-srv/nationi/documents/fay_report_8-25-04.pdf . Hentet [4/1/2018].
- Fischer, Hannah (2008) "Iraqi Civilian Deaths Estimates" *CRS Report for Congress*. <https://fas.org/sgp/crs/mideast/RS22537.pdf>. Hentet [5/1/2018].
- Human Rights First (2010). *Exampels of Violent Crimes and Abuses by U.S. Contractors*. <https://www.humanrightsfirst.org/resource/examples-violent-crimes-and-abuses-us-contractors>. Hentet [5/1/2017].
- Human Rights Watch (2004). *The Road to Abu Ghraib*. <https://www.hrw.org/reports/2004/usa0604/usa0604.pdf>. Hentet [4/1/2018].
- Human Rights Watch (2005). *Getting Away with Torture? Command Responsibility for the U.S. Abuse of Detainees*. Vol 17, nr 1. <https://www.hrw.org/report/2005/04/23/getting-away-torture/command-responsibility-us-abuse-detainees> Hentet [4/1/2018].
- Human Rights Watch (2008). *Troops in Contact: Airstrikes and Civilian Deaths in Afghanistan*. https://www.hrw.org/sites/default/files/reports/afghanistan0908web_0.pdf. Hentet [5/1/2018].
- Human Rights Watch - Human Rights First - Center for Human Rights and Global Justice (2006). *By the Numbers: Findings of the Detainee Abuse and Accountability Project*. <https://www.hrw.org/report/2006/04/25/numbers/findings-detainee-abuse-and-accountability-project>. Hentet [3/1/2018].
- Iraq Body Count (2005). *A Dossier of Civilian Casualties 2003 2005*. http://www.oxfordresearchgroup.org.uk/sites/default/files/a_dossier_of_civilian_casualties.pdf. Hentet [4/1/2018].
- ICRC (2004). *Report of the International Committee of the Red Cross on the treatment by the coalition forces of prisoners of war and other protercted persons by the geneva conventions in Iraq during arrest, internment and interrogation*. <http://www.derechos.org/nizkor/us/doc/icrc-prisoner-report-feb-2004.pdf>. Hentet [4/1/2018].

- ICRC (2017). *Rule 5. Civilians are persons who are not members of the armed forces. The civilian population comprises all persons who are civilians.* https://ihl-databases.icrc.org/customary-ihl/eng/docs/v1_cha_chapter1_rule5#Fn_2751A912_00012. Hentet [5/1/2018].
- Jones, Anthony R. - Fay, George R. (2004). *Executive summary: Investigation of Intelligence Activities at Abu Ghraib.* http://www.washingtonpost.com/wp-srv/nation/documents/fay_report_8-25-04.pdf . Hentet [4/1/2018].
- Jones, Anthony R. (2004). AR 15-6 Investigation of the Abu Ghraib Prison and 205th Military Intelligence Brigade. http://www.washingtonpost.com/wp-srv/nation/documents/fay_report_8-25-04.pdf . Hentet [4/1/2018].
- Pingeot, Lou (2012). *Dangerous Partnership Private Military & Security Companies and the UN.* <http://www.rosalux-nyc.org/dangerous-partnerships-the-united-nations-and-private-military-security-companies-2/>. Hentet [20/12/2017].
- Schwartz, Moshe (2011). *The Department of Defence's Use of Private Security Contractors in Afghanistan and Iraq: Background, Analysis, and Options for Congress.* Congressional Research Service. <https://fas.org/sgp/crs/natsec/R40835.pdf> Hentet [2/1/2018].

Andet

- Hawkins, Katherine (2013a). *CACI's Forgotten Role in Abu Ghraib (I).* Blogindlæg. 29. Oktober 2013. Huffpost. https://www.huffingtonpost.com/katherine-hawkins/cacis-forgotten-role-in-a_b_3830280.html?utm_hp_ref=tw. Hentet [3/1/2018].
- Hawkins, Katherine (2013b). *CACI's Forgotten Role in Abu Ghraib (II).* Blogindlæg. 29. Oktober 2013. Huffpost. https://www.huffingtonpost.com/katherine-hawkins/cacis-forgotten-role-in-a_1_b_3847081.html. Hentet [3/1/2018].
- Iraq Body Count.2018. *Database.* [Elektronisk] <https://www.iraqbodycount.org/database/>. Hentet [4/1/2018].
- Memorandum 'Additional Information about Blackwater USA'. Memorandum from Majority Staff to the Members of the Committee on Oversight and Government Reform, Committee on Oversight and government reform (2007). <http://graphics8.nytimes.com/packages/pdf/national/20071001121609.pdf>. Hentet [27/12/2017].

- United States Department of Defense (2005). *Contractor Personnel Authorized to Accompany the U.S. Armed Forces*. DoD Instruction 3020.41. Office of the Under Secretary of Defense for Acquisition Technology and Logistics. Washington, DC: Government Printing Office. https://fas.org/irp/doddir/dod/i3020_41.pdf. Hentet [6/1/2018].
- WikiLeaks (2005). War Diaries: Escalation of Force by Blackwater PSD in Baghdad (Zone 37N): 1 CIV KIA, 2CIV W. 14/5/2005. <https://wardiaries.wikileaks.org/id/6EE28E60-C97B-44C7-8FE9-BBF671731E4F/>. Hentet [5/1/2018].
- WikiLeaks (2004). War Diaries: At 222230CDEC04 Sanger 4 at UQ Camp reported three IPS vehicles entering the port with lights flashing. A Sqn then received a broken report from Olive Security that a private security firm had fired s. 22/12/2004. <https://wardiaries.wikileaks.org/id/74E0A8E4-EEE5-46AB-ADBC-503986C5F346/>. Hentet [5/1/2018].
- WikiLeaks (2006). War Diaries: SAF Attk on 300th MP in Fallujah: 3 CIV killed, Civinj, 0 CF Inj/Damage. 10/4/2006. <https://wardiaries.wikileaks.org/id/24C29D7B-8FDF-4F58-AFFE-25DC971CAB2B/>. Hentet [5/1/2018].